

Załącznik

do Uchwały Nr XXVII/166/2020

Rady Powiatu w Oławie

z dnia 22 grudnia 2020 r.

**PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE OŁAWSKIM
NA LATA 2021 - 2023**

Spis treści

Wstęp. 3

1. Podstawy prawne. 4

2. Słowniczek. 4

3. Informacje ogólne o Powiecie Oławskim w latach 2018 – 2020. 6

4. Informacje statystyczne dotyczące pieczy zastępczej w Powiecie Oławskim w latach 2018 – 2020. 7

5. Informacje dotyczące realizacji Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie oławskim na lata 2018 – 2020. 16

6. Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. 29

7. Cele i zadania rekomendowane w rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Oławskim na lata 2021 – 2023. 36

8. Limit rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka. 41

9. Źródła finansowania. 43

10. Realizatorzy Programu Rozwoju Pieczy na lata 2021 -2023. 44

11. Monitoring i ewaluacja. 45

Wstęp

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie realizuje zadania z zakresu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która reguluje zasady i formy wspierania rodziny mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz sprawowania pieczy zastępczej. Ustawa została stworzona:

- 1) dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności.
- 2) dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,
- 3) w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Zadaniem powiatu w tym zakresie, jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W tym miejscu podkreślić należy, że umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, rodzinnej czy instytucjonalnej, jest ostatecznością i następuje dopiero wówczas, gdy wyczerpane zostaną wszelkie inne formy wsparcia rodziny, lub gdy występuje bezpośrednio zagrożenie dla zdrowia i życia dziecka.

Głównym celem po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej jest taka praca z rodziną, aby umożliwić dziecku powrót pod opiekę biologicznych rodziców. Każde dziecko ma prawo do wychowywania się w rodzinie swojego pochodzenia, pod warunkiem, że opieka ta sprawowana jest właściwie, bez zagrożenia dla zdrowia i życia dziecka. W sytuacji gdy powrót dziecka do domu rodzinnego nie jest możliwy, zadaniem pieczy zastępczej jest dążenie do uregulowania sytuacji prawnej dziecka tak aby mogło być przysposobione, mając na uwadze fakt, że każde dziecko ma prawo do posiadania mamy i taty oraz wychowywania się w kochającej rodzinie. Dopiero w sytuacji, gdy nie ma możliwości przysposobienia, należy zapewnić dziecku

opiekę i wychowanie w systemie pieczy zastępczej. Należy przy tym jednak pamiętać o tym, aby dziecko przebywając w długotrwałej pieczy, po jej opuszczeniu było przygotowane do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma zapewnić dziecku zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej opracowany jest na podstawie art. 180 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Opracowanie programu ma na celu prawidłowe działanie systemu pieczy zastępczej, opracowany został dzięki doświadczeniu i działaniom podejmowanym w latach poprzednich.

1. Podstawy prawne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizuje zadania zgodnie z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym;
- ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Kodeksem Rodzinnym i Opiekuńczym;
- Kodeksem Postępowania Administracyjnego oraz innymi podstawami prawnymi.

2. Słowniczek

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) – jednostka organizacyjna powiatu realizująca zadania powiatu dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób

niepełnosprawnych i innych. Celem tych działań jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jest to jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza – placówka, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, która uzyskała zgodę Wojewody na prowadzenie tej placówki.

Rodzina zastępcza spokrewniona – rodzina zastępcza, którą stanowi najbliższa rodzina dziecka: dziadkowie lub rodzeństwo, w sytuacji kiedy rodzice biologiczni z różnych powodów nie mogą sprawować opieki nad dzieckiem.

Rodzina zastępcza niezawodowa – rodzina zastępcza, którą stanowi dalsza rodzina dziecka, np. ciocia i wujek, lub osoby niebędące spokrewnione z dzieckiem.

Rodzina zastępcza zawodowa - to rodzaj pieczy zastępczej, w którym opiekunowie zastępczy zostają niejako zatrudnieni do opieki nad dziećmi. Bycie ich opiekunami stanowi dla nich rodzaj pracy, za który jeden z nich otrzymuje stosowne wynagrodzenie. W zawodowej rodzinie zastępczej może przebywać do 3 dzieci. W przypadku gdy zachodzi potrzeba umieszczenia rodzeństwa, liczba dzieci w danej rodzinie może być większa.

Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – jest to szczególny rodzaj zawodowej rodziny zastępczej, która przejmuje opiekę nad dzieckiem często interwencyjnie i sprawuje ją do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego.

Specjalistyczna zawodowa rodzina zastępcza – jest to rodzina zastępcza, która posiada przygotowanie do opieki nad dziećmi niedostosowanymi społecznie oraz dziećmi legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności, tj. z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji, a także gotowe do przyjęcia małoletnich matek z dziećmi.

Rodzinny dom dziecka – jest to forma pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej oraz młodzieży do 18. roku życia, która jest zorganizowana w naturalnych rodzinach zastępczych, w przystosowanych domach rodzinnych. Podobnie jak w przypadku zawodowej rodziny zastępczej osoby prowadzące rodzinny dom dziecka zostają zatrudnieni do opieki nad dziećmi. W rodzinnym domu dziecka może przebywać do 8 dzieci.

W przypadku gdy zachodzi potrzeba umieszczenia rodzeństwa, liczba dzieci w danej rodzinie może być większa.

Pełnoletni pozostający w pieczy zastępczej – wychowanek pieczy zastępczej, który po osiągnięciu pełnoletności zdecydował się na pozostanie w rodzinie zastępczej/placówce opiekuńczo – wychowawczej do czasu zakończenia nauki.

Usamodzielniany wychowanek pieczy zastępczej – pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej, który zdecydował się opuścić rodzinę zastępczą/placówkę opiekuńczo – wychowawczą i rozpocząć samodzielne, dorosłe życie.

3. Informacje ogólne o Powiecie Oławskim w latach 2018 – 2020.

Według danych z 31.12.2019 roku w powiecie oławskim zamieszkiwało 76 752 osób, gęstość zaludnienia wyniosła 146,5 os./km².

Powiat oławski został podzielony na: gminę miejską – Gmina Oława, gminę miejsko – wiejską – Jelcz – Laskowice i gminę wiejską- Domaniów. Na terenie powiatu funkcjonują dwa miasta: Oława i Jelcz Laskowice.

W końcu listopada 2019 liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie obejmowała ok. 1,7 tys. mieszkańców, co stanowi stopę bezrobocia na poziomie 4,4% do aktywnych zawodowo.

Według danych za 2019 r. w powiecie działa 35 placówek wychowania przedszkolnego (w tym 9 samodzielnych), 28 szkół podstawowych, 9 szkół gimnazjalnych, 4 zasadnicze szkoły zawodowe, 7 szkół technicznych i zawodowych oraz 4 licea ogólnokształcące. Dodatkowo działa 1 szkoła pomaturalna i 3 szkoły dla dorosłych. Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 16 bibliotek wraz z filiami. Na terenie powiatu oławskiego funkcjonują dwie Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, jedna w Oławie, druga w Jelczu – Laskowicach.

W 2019 roku powiatowa służba zdrowia obejmuje 1 szpital ogólny, 10 przychodni, 2 ośrodki zdrowia, 15 miejskich i 21 wiejskich praktyk lekarskich oraz 21 aptek i punktów aptecznych.

Na terenie powiatu oławskiego funkcjonują 3 Ośrodki Pomocy Społecznej: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu – Laskowicach i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Jak wynika z danych statystycznych GUS na lata 2018 – 2019 z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie naszego powiatu skorzystało:

Rok	MOPS Oława	M-GOPS Jelcz - Laskowice	GOPSDomaniów
2018	654	781	267
2019	606	699	241

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

4. Informacje statystyczne dotyczące pieczy zastępczej w Powiecie Oławskim w latach 2018 – 2020.

Tabela przedstawiona poniżej pokazuje przekrój rodzinnej pieczy zastępczej na przestrzeni 3 lat w powiecie oławskim.

Rok	2018		2019		2020	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewni one	52	66	54	66	60	77
Rodziny zastępcze niezawodowe	34	37	28	29	31	33
Rodziny zastępcze zawodowe	4	7	4	9	4	13
Rodziny zastępcze zawodowe - pogotowie	1	2	1	3	1	2
Rodziny						

zastępcze zawodowe specjalistyczne	2	7	2	6	2	6
Rodzinne domy dziecka	7	47	7	45	6	38
Razem:	100	166	96	158	104	169

Źródło: dane własne PCPR, stan na 30.10.2020 r.

Napływy i odpływy dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018 -2020

W 2018 r. utworzono 5 nowych spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 8 nowych niezawodowych rodzin zastępczych. Jedna rodzina zastępcza niezawodowa została przekształcona w rodzinę zawodową i powstała 1 nowa rodzina zastępcza zawodowa.

W trakcie roku rozwiązano również 4 rodziny zastępcze spokrewnione, 1 rodzinę zastępczą niezawodową i 1 rodzinę zastępczą zawodową.

W 2018 r. odnotowano następujące odpływy 27 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej:

- 8 dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych wróciło do rodziny naturalnej;
- 10 dzieci usamodzielniało się, w tym 4 ze spokrewnionej rodziny zastępczej powróciło do rodziny naturalnej, 1 dziecko z niezawodowej rodziny zastępczej założyło własne gospodarstwo domowe, 4 dzieci z rodzinnych domów dziecka usamodzielniało się a w tym 2 jest w mieszkaniu treningowym a 2 powróciło do rodziny naturalnej, 1 dziecko z rodziny zastępczej zawodowej usamodzielniało się z powodu rozwiązania rodziny ale nadal za ich zgodą mieszka u nich;
- 3 dzieci z rodzin zastępczych zostało przysposobionych: 1 dziecko z rodziny zastępczej zawodowej a 2 dzieci z rodzinnego domu dziecka;
- 1 dziecko ze spokrewnionej rodziny zastępczej zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej;

- 4 dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych w innym powiecie: 1 z rodziny zastępczej spokrewnionej, 3 z rodzinnego domu dziecka;
- 1 dziecko wraz z rodziną zastępczą przeniosło się do innego powiatu.

W 2018 r. postanowieniem sądu umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej 38 dzieci:

- 10 w spokrewnionych rodzinach zastępczych (z rodzin naturalnych);
- 9 w niezawodowej rodzinie zastępczej (8 dzieci z rodzin naturalnych, 1 dziecko ze szpitala po urodzeniu);
- 8 w zawodowych rodzinach zastępczych (7 dzieci z rodzin naturalnych, 1 dziecko ze szpitala po urodzeniu);
- 11 w rodzinnych domach dziecka (8 dzieci z rodzin naturalnych, 3 dzieci z rodziny zastępczej spokrewnionej).

W 2019 roku powstało 5 nowych spokrewnionych rodzin zastępczych i 4 rodziny zastępcze niezawodowe. Rozwiązało się 5 spokrewnionych rodzin zastępczych i 8 rodzin zastępczych niezawodowych.

W 2019 r. odnotowano następujące odpływy 33 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej:

- 5 dzieci wróciła do swoich rodzin naturalnych, w tym 2 ze spokrewnionych rodzin zastępczych, 1 dziecko z rodziny zastępczej niezawodowej i 2 dzieci z zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego;
- 11 wychowanków usamodzielniało się i założyło własne gospodarstwo domowe;
w tym 2 ze spokrewnionych rodzin zastępczych, 7 z niezawodowych rodzin zastępczych, 1 z zawodowej specjalistycznej rodziny zastępczej, 1 z rodzinnego domu dziecka;
- 7 dzieci zostało umieszczonych w Domu Dziecka, w tym 1 z rodziny zastępczej spokrewnionej, 5 z rodzinnych domów dziecka, 1 z rodziny zastępczej zawodowej;
- 2 dzieci z rodziny zastępczych niezawodowych została umieszczona w innych rodzinach zastępczych na terenie powiatu oławskiego;

- 1 wychowanka z rodziny zastępczej niezawodowej została umieszczona w mieszkaniu chronionym;
- 5 dzieci zostało przysposobionych, w tym 1 z rodziny zastępczej niezawodowej, 2 z rodziny zastępczej zawodowej, 2 z rodzinnego domu dziecka;
- 1 wychowanek z rodziny zastępczej niezawodowej nie żyje.

W 2019 r. postanowieniem sądu umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej 24 dzieci:

- 9 dzieci zostało umieszczonych w spokrewnionych rodzinach zastępczych (5 dzieci z rodzin naturalnych, 3 dzieci z innej formy rodzinnej pieczy zastępczej z innego powiatu, 1 dziecko z rodziny zastępczej spokrewnionej ale funkcjonującej w innym powiecie);
- 5 dzieci zostało umieszczonych w niezawodowych rodzinach zastępczych (1 dziecko z rodziny naturalnej, 1 dziecko ze szpitala po urodzeniu, 1 dziecko z instytucjonalnej pieczy zastępczej, 2 dzieci przeniesionych zostało z innych form rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie naszego powiatu);
- 5 dzieci zostało umieszczonych w rodzinnych domach dziecka (4 dzieci z rodzin naturalnych, 1 z rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie innego powiatu);
- 4 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego (wszystkie dzieci z rodzin naturalnych);
- 1 dziecko zostało umieszczone w zawodowej rodzinie zastępczej (1 dziecko z rodziny naturalnej).

Do 30.10.2020 r. powstało 12 nowych spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 5 nowych niezawodowych rodzin zastępczych. Jeden rodzinny dom dziecka zrezygnował z pełnienia tego typu formy rodzicielstwa zastępczego pozostając

niezawodową rodziną zastępczą. W tym czasie rozwiązano 6 rodzin zastępczych spokrewnionych, 2 rodziny zastępcze niezawodowe i 1 rodzinny dom dziecka.

Do 30.10.2020 r. odnotowano następujące odpływy 13 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej:

- 2 dzieci z rodzin zastępczych wróciło do rodziny naturalnej (1 z pogotowia rodzinnego i 1 z rodziny zastępczej zawodowej);
- 9 wychowanków usamodzielniało się, w tym 4 założyło własne gospodarstwo domowe (3 z rodziny zastępczej spokrewnionej i 1 z rodzinnego domu dziecka),
5 wychowanków pozostało w rodzinach zastępczych za ich zgodą (2 z rodziny zastępczej niezawodowej i 3 z rodziny zastępczej spokrewnionej);
- 1 dziecko z rodziny zastępczej niezawodowej zostało przysposobione;
- 1 dziecko z rodzinnego domu dziecka zostało umieszczone w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu.

Do 30.10.2020 r. postanowieniem sądu umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej 24 dzieci:

- 13 w spokrewnionych rodzinach zastępczych z rodzin naturalnych;
- 5 w niezawodowej rodzinie zastępczej (2 z rodzin naturalnych, 1 dziecko ze szpitala po urodzeniu, 2 dzieci mieszkało z rodzicami zastępczymi zanim sąd ustanowił ich rodziną zastępczą);
- 2 rodziny zastępcze niezawodowe zostały utworzone dla dzieci, które mieszkały z nimi od dawna;
- 3 w zawodowych rodzinach zastępczych (3 dzieci z rodzin naturalnych, w tym jedno dziecko w danym okresie dwukrotnie umieszczone w pieczy);
- 1 w rodzinnym domu dziecka dziecko z rodziny naturalnej.

Dwoje dzieci wraz z rodziną zastępczą przeniosło się z innego powiatu do powiatu oławskiego.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w latach 2018 – 2019, w różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej prezentuje tabela przedstawiona poniżej.

	2018	2019
Rodzina zastępcza spokrewniona	768,89	769,79
Rodzina zastępcza niezawodowa	1077,91	1094,28
Rodzina zastępcza zawodowa	2620,65	2553,62
Pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	3100,38	3186,05
Specjalistyczna zawodowa rodzina zastępcza	2589,33	2553,62
Rodzinny dom dziecka	2063,68	2102,74

Źródło: dane własne PCPR.

Napływy i odpływy wychowanków w Domu Dziecka w Oławie w latach 2018-2020.

Przyjęcia i odejścia wychowanków do Domu Dziecka w Oławie przedstawiają poniższe tabele.

Rok 2018

Stan na dzień 01.01.2018	Przyjęcia		Odejścia		Stan na dzień 31.12.2018 r.
	Miejsce wcześniejszego pobytu	Ilość dzieci	Miejsce/powód odejścia	Ilość dzieci	

29	Przyjęcie z rodziny naturalnej	12	Usamodzielnieni	8	29
	Przyjęcie z niezawodowej rodziny zastępczej	2	Skreśleni z powodu pełnoletniości	1	
	Przyjęcie z pogotowia opiekuńczego	0	Przeniesie do niezawodowej rodziny zastępczej	1	
	Przeniesieni z zawodowej rodziny zastępczej	0	Odebrani przez rodzinę naturalną	2	
	Przeniesieni z pogotowia opiekuńczego	0	Przeniesieni do innego Domu Dziecka	2	

Źródło: dane pozyskane z Domu Dziecka w Oławie.

Rok 2019

Stan na dzień 01.01.2019	Przyjęcia		Odejścia		Stan na dzień 31.12.2019 r.
	Miejsce wcześniejszego pobytu	Ilość dzieci	Miejsce/powód odejścia	Ilość dzieci	
29	Przyjęcie z rodziny naturalnej	3	Usamodzielnieni	2	26
	Przyjęcie z niezawodowej rodziny	1	Skreśleni z powodu pełnoletniości	2	

	zastępczej				
	Przyjęcie z pogotowia opiekuńczego	1	Adopcja	1	
	Przeniesieni z zawodowej rodziny zastępczej	1	Odebrani przez rodzinę naturalną	1	
	Noworodek przyjęty ze szpitala	1	Przeniesieni do innego Domu Dziecka	3	
	Przyjęcie z rodzinnego domu dziecka	2	Dom Pomocy Społecznej	1	

Źródło: dane pozyskane z Domu Dziecka w Oławie.

Rok 2020

Stan na dzień 01.01.2020	Przyjęcia		Odejścia		Stan na dzień 30.09.2020 r.
	Miejsce wcześniejszego pobytu	Ilość dzieci	Miejsce/powód odejścia	Ilość dzieci	
26	Przyjęcie z rodziny naturalnej	1	Usamodzielnieni	2	15
	Przeniesieni z domu dziecka	1	Skreśleni z powodu pełnoletniości	4	
	Przyjęcie z pogotowia	0	Odebrani przez rodziców	1	

	opiekuńczego		biologicznych		
	Skierowany do placówki wychowanek MOW	0	Przeniesieni do innego Domu Dziecka	6	

Źródło: dane pozyskane z Domu Dziecka w Oławie.

Przyjęcia dzieci do Placówki opiekuńczo – wychowawczej w Oławie z podziałem na powiatu pochodzenia przedstawia tabela załączona poniżej:

Lata, w których przyjęto dzieci do placówki	Dzieci z powiatu oławskiego przyjęte do placówki	Dzieci z innych powiatów przyjęte do placówki	Liczba dzieci przyjętych w danych roku
2018	8	6 (powiat świdnicki)	14
2019	6	1 (powiat koniński)	9
		1 (powiat lwowski)	
		1 (obywatel Ukrainy)	
2020 (do 30 września br.)	2	0	2
Łącznie przyjętych dzieci	16	9	25

Źródło: dane pozyskane z Domu Dziecka w Oławie.

Na dzień 30.09.2020r. W Domu Dziecka w Oławie przebywa 15 wychowanków, z tego 12 dzieci z Powiatu Oławskiego i 3 dzieci z powiatu świdnickiego.

Wydatki Domu Dziecka w Oławie i średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce.

Wydatki poniesione przez Dom Dziecka w Oławie w latach 2018-2020 przedstawione są w przedstawionej poniżej tabeli:

Rok	Wykonanie wydatków przez Dom Dziecka w Oławie
2018	1267.761,40
2019	1396.227,84
2020 (plan)	1379.908,00

Źródło: dane pozyskane z Domu Dziecka w Oławie.

Średni koszt utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Oławie w latach 2018, 2019, 2020 (stan na dzień 31.08.2020) przedstawia się następująco:

Rok	Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka
2018	3.670,41
2019	3.620,37
2020	4.196,80

Źródło: dane pozyskane z Domu Dziecka w Oławie.

5. Informacje dotyczące realizacji Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie oławskim na lata 2018 – 2020.

Powiat Oławski Uchwałą Rady Powiatu Nr XL/221/2018 z dnia 31.01.2018 r. przyjął „Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Oławskim na lata 2018-2020”, który we wskazanym okresie realizowany był przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Dom Dziecka w Oławie i Zarząd Powiatu w Oławie.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 zakładał realizację następujących celów z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej:

1. Promocja rodzicielstwa zastępczego, pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych i prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
2. Sprawne przeprowadzanie procedury kwalifikującej do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego.
3. Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych i zwiększanie liczby rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
4. Zapewnienie i udzielanie specjalistycznej pomocy rodzinom zastępczym oraz przebywającym tam dzieciom.
5. Wsparcie osób sprawujących różne formy rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorzy, wolontariat, grupy wsparcia).
6. Rozwój współpracy jednostek pomocy społecznej, pieczy zastępczej i sądów na rzecz pieczy zastępczej.
7. Skuteczna kontrola nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Wszystkie z wyżej wymienionych celów z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej udało się zrealizować.

Ad. 1. Przez ostatnie trzy lata prowadzona była aktywna kampania na rzecz pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka na terenie całego powiatu oławskiego. Pracownicy działu wsparcia rodziny wychodzili do lokalnej społeczności i podczas spotkań z mieszkańcami powiatu opowiadali o specyfice rodzinnej pieczy zastępczej i potrzebach dzieci, które na podstawie postanowienia sądu, zostają w rodzinach zastępczych umieszczani. Odpowiadali na pytania zainteresowanych osób, z którymi się spotkali. Do spotkań z mieszkańcami powiatu oławskiego dochodziło przede wszystkim w szkołach, podczas zebrań z rodzicami. Zorganizowano w Zespole do spraw rodzinnej pieczy zastępczej Dzień Otwarty, który umożliwił osobom zainteresowanym pełnić funkcje rodziny zastępczej pozyskać szereg informacji dotyczących funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej. Na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego w powiecie oławskim została również przeprowadzona kampania, która trwała miesiąc czasu. Została ona przeprowadzona

przez wykwalifikowaną firmę i obejmowała następujące akcje promujące rodzicielstwo zastępcze: mailing do dziennikarzy - zaproszenie na konferencję, konferencja prasowa, w której wzięli udział starosta oławski oraz kierownik Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, mailing do dziennikarzy- informacja po konferencji, mailing do dziennikarzy – informacje o kampanii, mailing do gmin powiatu, emisja spotu w Radiu Wrocław, reklama w portalach społecznościowych tj. Facebook, reklama Instagram, reklama internetowa – link wraz z reklamą śledzoną oraz emisja reklamy w gazecie powiatowej. Pracownicy pieczy zastępczej udzielali wywiadów do telewizji, radio, gazety lokalnej i internetu. W efekcie podjętych działań pozyskano 15 kandydatów na rodziny zastępcze, z czego 12 zostało przeszkolonych.

Ad. 2. Procedura kwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej była przeprowadzana bardzo sprawnie. Po otrzymaniu informacji z sądu z prośbą o zaopiniowanie kandydatów, zazwyczaj w ciągu 14 dni pracownik zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej wraz z psychologiem i według potrzeby pedagogiem udawali się do miejsca zamieszkania rodziny zastępczej, gdzie sprawdzane było czy kandydaci spełniają wszystkie wymogi wynikające z art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przygotowana opinia była niezwłocznie przekazywana do sądu. Również w przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, do opiniowania których nie obligował nas sąd procedura przebiegała równie sprawnie. Po sprawdzeniu przez pracowników tutejszego Centrum, czy spełnione są wymogi, o których mowa powyżej, kandydaci byli zgłaszani do szkolenia, które było organizowane przez PCPR. W 2018 roku w ramach współpracy OA DOPS we Wrocławiu gotowy był nieodpłatnie przeszkolić grupę kandydatów z naszego powiatu, jednak ostatecznie rodziny nie wyraziły chęci wzięcia udziału w ww. szkoleniu. W 2019 roku szkolenie dla 12 kandydatów na rodzinę zastępczą odbyło się w siedzibie Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. W roku 2020 ze względu na pandemię COVID – 19 nie udało się zorganizować szkolenia.

Ad. 3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie każdego roku organizowało dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka szkolenia mające na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych, a także superwizje, które miały na

celu wsparcie rodzin w pojawiających się trudnościach. W ramach prowadzonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie działań na rzecz rodzicielstwa zastępczego utworzono 3 rodziny zastępcze zawodowe. Nikt nie zdecydował się na pełnienie funkcji rodzinnego domu dziecka.

Ad. 4. W 2018 roku psycholog zatrudniony w Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadził 120 konsultacji psychologicznych, w ramach których podejmował pracę zarówno z dziećmi jak i dorosłymi. Od 2019 w ramach projektu pn „Piecza zastępcza w powiecie oławskim” rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka z terenu naszego powiatu mogą korzystać z pomocy nie tylko psychologa, ale też pedagoga, którzy regularnie udzielają porad i wsparcia rodzinom zastępczym, a także prowadzą terapię dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W 2019 roku psycholog udzielił 368, w 2020 roku z kolei do 30.10.2020 r. takich porad było 686. Od 2019 roku tutejsze Centrum w ramach projektu pn „Piecza zastępcza w Powiecie Oławskim” zatrudnia również na etacie pedagoga, który podobnie jak psycholog regularnie udziela wsparcia rodzinom w kryzysie, a także dzieciom z trudnościami emocjonalnymi i rozwojowymi. Rodziny chętnie korzystają z oferowanych im form pomocy w zakresie pomocy specjalistycznej. W 2019 roku pedagog udzielił 448 porad, a w 2020 r. (stan na 30.10.2020 r.) - 687.

Ad. 5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy wspierają rodziny w ich codziennym funkcjonowaniu. W 2018 r. do pracy z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka zatrudnionych było 6 koordynatorów, w 2019 - 5, natomiast w 2020 r. ponownie 6. Wszystkie rodziny, które wnioskuje o objęcie ich opieką koordynatora, zostają taką opieką objęte. Tutejsze Centrum prowadzi grupę wsparcia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, która odbywa się raz w miesiącu. Grupa wsparcia prowadzona jest przez pedagoga.

W 2020 roku, ze względu na pandemię Covid – 19 spotkania grupy wsparcia zostały zawieszane, ze względu na bezpieczeństwo jej uczestników i ich rodzin. Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej prowadzi też działania mające na celu pozyskanie wolontariuszy do pomocy w rodzinach zastępczych, w szczególności do pomocy w nauce dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, przede wszystkim poprzez szerzenie idei wolontariatu w szkołach na terenie powiatu oławskiego.

Ad. 6. Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie z sądami, jednostkami pomocy społecznej, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej układa się w sposób poprawny. Tutejsze Centrum ze wszystkimi wspomnianymi instytucjami pozostaje w kontakcie pisemnym, telefonicznymi jak i osobistym, kierując się celem nadrzędnym, jakim jest dobro dziecka.

Ad. 7. Zarząd Powiatu w Oławie w oparciu o art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przeprowadzał regularne kontrole rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka. W 2018 roku przeprowadzono 14 kontroli, w 2019 roku również 14 kontroli. W 2020 roku do 24.11.2020 roku przeprowadzono 10 kontroli, do końca roku mają zostać przeprowadzone kolejne 4. Rozpoczęła się także kontrola w Domu Dziecka w Oławie, która ma zakończyć się do 31.12.2020 r. Kontrole na zlecenie zarządu powiatu przeprowadzane były przez osoby z zewnątrz, nie będące pracownikami kontrolowanych jednostek. Przeprowadzane dotychczas kontrole nie wykazywały większych nieprawidłowości, a nieliczne zalecenia pokontrolne były na bieżąco realizowane.

W ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie oławskim na lata 2018 – 2020 założono także realizację celów związane z usamodzielniającymi się wychowankami pieczy zastępczej, które miały polegać na wsparciu ich w procesie usamodzielnienia poprzez:

1. Zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych usamodzielnianych wychowanków,
2. Rozwój form pomocy mieszkalnej dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,
3. Tworzenie warunków dla grup wsparcia i grup rozwojowych pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,
4. Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej na usamodzielnienie oraz pomocy psychologicznej i prawnej.

Ad. 1. Praca z wychowankami rodzinnej pieczy zastępczej dotycząca ich dorosłego życia zaczynała się już na rok przed ukończeniem przez nich pełnoletności, kiedy to

muszą wybrać opiekuna usamodzielnienia. Już na tym etapie podejmowane są przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej rozmowy z wychowankami, mające na celu wybór ich drogi zawodowej, a także przekazanie informacji dotyczących wsparcia jakie mogą otrzymać po osiągnięciu pełnoletności i opuszczeniu pieczy zastępczej. W 2020 roku została opracowana specjalna ulotka, którą pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinną pieczę zastępczą otrzymują od koordynatora. W ulotce tej znajdują się wszelkie niezbędne informacje dotyczące przysługujących im praw i wsparcia, jakie mogą otrzymać. Na miesiąc przed ukończeniem 18 roku życia wychowankowie pieczy zastępczej przy wsparciu opiekuna usamodzielnienia i pracownika tutejszego Centrum opracowują także Indywidualny Program Usamodzielnienia, dzięki któremu mają możliwość zaplanowania początku swojego dorosłego życia i przeanalizowania swoich realnych potrzeb z tym związanych. Opracowany Indywidualny Program Usamodzielnienia jest także podstawą do wypłaty pomocy finansowej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, która przysługuje usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej.

Ad. 2. Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej mają możliwość skorzystania z mieszkania chronionego, które jest prowadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w sytuacji gdy chcą rozpocząć samodzielne życie, ale nie mają jeszcze swojego mieszkania lub nie stać ich na wynajem. W 2018 roku w mieszkaniu chronionym mieszkało 4 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, w roku 2019 – 3, natomiast w roku 2020 (stan na 27.11.2020 r.) – 2. Pracownicy tut. Centrum pomagają także pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej w składaniu wniosków o przydział mieszkania z zasobów gminy.

Ad. 3. Postawiony cel związany ze stworzeniem warunków do utworzenia grup wsparcia i grup rozwojowych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej nie został zrealizowany, ze względu na brak zainteresowania ze strony usamodzielniających się.

Ad. 4. Pełnoletni wychowankowie mieli nieograniczoną możliwość korzystania z pomocy prawnej, psychologicznej i pedagogicznej organizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, o czym byli informowani. Zdarzało się, chociaż

niezbyt często, że osoby opuszczające pieczę lub te które już ją opuściły, zgłaszały się po pomoc w ww. zakresie.

Od 2019 roku w ramach realizowanego projektu pn „Piecza zastępcza w powiecie oławskim” pełnoletni wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej mają możliwość korzystania z porad doradcy zawodowego.

Projekt „Piecza zastępcza w powiecie oławskim”

Od 2019 roku Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej realizuje projekt pn „Piecza zastępcza w powiecie oławskim”, który obejmuje swoim zasięgiem wszystkie formy pieczy zastępczej, zarówno spokrewnione, niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka.

W ramach projektu odbyły się dwie edycje, jedna w 2019 roku, a druga w roku 2020 i jest kontynuowana do dnia dzisiejszego.

Projekt pn „Piecza zastępcza w powiecie oławskim” realizuje następujące zadania:

Zadanie 1. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr systemu pieczy zastępczej.

W ramach zadania realizowane są szkolenia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka w cyklu warsztatowym „Świat dziecka”, a także organizowana jest superwizja grupowa i indywidualna. Warsztaty i superwizja cieszy się dużym zainteresowaniem wśród rodzin zastępczych. W dwóch edycjach warsztatu wzięły udział

22 osoby (11 osób na każdą z dwóch edycji, w ramach których odbyło się 24 spotkania). W superwizji grupowej wzięło udział 20 osób (10 na każdą z dwóch edycji, w ramach których odbyło się 8 spotkań). Z superwizji indywidualnej skorzystało 15 osób.

Zadanie 2. Usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym dla dzieci powyżej 15 roku życia.

W ramach zadania drugiego młodzież z rodzinnej pieczy zastępczej miała szansę uczestniczyć w:

- zajęciach z doradcą zawodowym (w dwóch edycjach w spotkaniach grupowych wzięło udział łącznie 33 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, w indywidualnych - 22 osoby);
- trzydniowych treningach kompetencji i umiejętności społecznych, które odbywały się w górach (w dwóch edycjach wzięło udział łącznie 20 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej);
- wyjazdowych zajęciach socjoterapeutycznych, które odbywały się w czasie wakacji nad morzem (w dwóch edycjach wzięło udział łącznie 20 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej);
- organizacji i przeprowadzeniu gry miejskiej (w dwóch edycjach wzięło udział łącznie 16 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej);

Zadanie 3. Usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym dla dzieci poniżej 15 roku życia.

W ramach zadania trzeciego dzieci poniżej 15 roku życia z rodzinnej pieczy zastępczej mogły uczestniczyć w:

- wyjazdowych zajęciach socjoterapeutycznych, które także odbywały się w trakcie wakacji nad morzem (w dwóch edycjach wzięło udział łącznie 20 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej);
- zajęciach arteterapii grupowej (przewidziana dla 12 osób, które biorą udział w zajęciach raz w tygodniu – w trakcie realizacji);

Zadanie 4. Finansowanie rodzinom zastępczym usług specjalistycznej pomocy dla dzieci w tym reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

W ramach zadania czwartego rodziny zastępcze nieodpłatnie korzystały z pomocy neurologa, psychiatry, rehabilitacji, logopedy, itp. Zrefundowano 35 wizyt u specjalistów.

Zadanie 5. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego.

W 2019 roku pedagog udzielił 448 porad w ramach poradnictwa specjalistycznego, natomiast psycholog 368. W 2020 roku (stan na 30.10.2020 r.) psycholog udzielał wsparcia 686 razy, natomiast pedagog – 687.

Psycholog i pedagog udzielali porad i wsparcia z zakresu:

- problemów opiekuńczo – wychowawczych;
- problemów w sferze edukacji, trudności w nauce;
- stosowania nieprawidłowych metod wychowawczych;
- nieprawidłowych relacje, w tym nieumiejętnego podziału ról i obowiązków w systemie domowym rodzin zastępczych;
- nieprawidłowych relacji z rodzinami biologicznymi;
- przemocy;
- problemów zdrowotnych;
- problemów dotyczących uzależnień;
- problemów finansowych, trudnej sytuacji socjalno-bytowej;
- problemów z utrzymaniem czystości w pokoju wśród dzieci i młodzieży;
- braku umiejętności dbania o higienę osobistą wśród dzieci i młodzieży;
- braku umiejętności w realizowaniu działań dotyczących obszarów instytucjonalnych.

Zadanie 6. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr systemu pieczy zastępczej w ramach szkoleń kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

W ramach zadania szóstego w 2019 roku zostało zorganizowane nieodpłatne szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, w którym udział wzięło 12 osób. W roku 2020 ze względu na pandemię COVID – 19 nie udało się przeprowadzić szkolenia. Planowane jest przedłużenie projektu o kolejne 3 miesiące roku 2021, wobec czego w II etapie to zadanie prawdopodobnie także zostanie zrealizowane, pod warunkiem, że epidemia koronawirusa na to pozwoli.

Z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej założono realizację następujących celów:

1. Wypracowanie form i metod współpracy z gminami czy asystentami rodzin oraz innymi instytucjami posiadającymi wiedzę o rodzinie (jej strukturze, historii, problemach, przyczynach kryzysu, ale również jej własnych zasobach), której dziecko czy dzieci zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Podejmowanie działań na rzecz zmiany środowiska zastępczego.

3. Inicjowanie nowych form i metod pracy z rodziną naturalną dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, mające na celu udzielenie wsparcia i pomocy rodzicom we właściwym pełnieniu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Zwiększenie poczucia własnej wartości i poczucia sprawstwa zbliżających się do pełnoletności wychowanków, którzy w przyszłości będą usamodzielniani.
5. Polepszenie jakości zaspokajania zasadniczych potrzeb wychowanków o charakterze materialnym i bytowym.
6. Położenie nacisku w pracy z wychowankiem na działania stymulujące, związane z określonym stanem możliwości i potrzeb opiekuńczych.
7. Zwiększenie kompetencji i umiejętności kadry pedagogicznej.
8. Polepszenie warunków pracy i wyposażenie stanowisk pracy poszczególnych pracowników.

Efekt realizowania ww. celów postawionych sobie przez Dom Dziecka w Oławie wygląda następująco.

Ad. 1. Po przyjęciu dziecka do placówki informowano o tym fakcie właściwe instytucje i organizacje pracujące dotychczas z rodziną dziecka (powiatowe centra pomocy, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodzin, sądy, instytucje oświatowe, placówki medyczne i inne), pozyskiwano informacje od w/w instytucji o rodzinie dziecka i nim samym aby uzyskać wiedzę o aktualnej sytuacji rodziny, przyczynach kryzysu, potrzebach rodziny i jej naturalnych zasobach. Podejmowano prace związane z rozpoznaniem systemu własnego rodzin wychowanków, aby rozpoznać i ustalić, które jego elementy zawiodły, ocenić możliwości i zasoby tkwiące w rodzinie i jej poszczególnych członkach oraz ich potrzeby. Kontaktowano się na bieżąco z asystentami rodziny czy przedstawicielami właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej w zakresie określenia spójnych działań systemowych wobec całej rodziny, poznania Planów Pracy z Rodzina prowadzoną w miejscu zamieszkania oraz opracowywania działań w zakresie środowiska rodzinnego do Indywidualnego Planu Pomocy Dziecku realizowanego w placówce. Systematycznie wymieniano informacje o danej rodzinie z asystentami czy innymi osobami wyznaczonymi przez gminę – monitorowano sytuacje rodzinną wychowanków. Zapraszano przedstawicieli instytucji, pracujących na rzecz danego dziecka i jego rodziny, do udziału w posiedzeniach Zespołów ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka w celu ustalenia zasadności pobytu wychowanka w placówce czy określenia kierunków pracy z

dzieckiem i jego rodziną.

W sytuacji powrotu dziecka do rodziny naturalnej przekazywano ważne informacje o dziecku i jego potrzebach, aby właściwie określić dalszą pracę z całą rodziną w miejscu zamieszkania.

Ad. 2. W ramach realizacji tego celu pozyskiwano informacje o dalszej rodzinie wychowanków, nawiązywano kontakty z dalszymi członkami rodzin wychowanków, rozpoznawano ich warunki mieszkaniowe i sytuację życiową. Ustalano zasady współpracy z placówką, aby włączyć ich w sprawy dziecka (edukacyjne, zdrowotne i inne). Prowadzono poradnictwo w zakresie potrzeb dziecka, utrzymywania bliższych relacji i udzielania wsparcia dziecku podczas odwiedzin w placówce czy pobytach dziecka na przepustce. Udzielano pomocy w wyjaśnianiu sytuacji prawnej dziecka i wspierano rodziny podczas ich starań o przyjęcie opieki nad dzieckiem jako spokrewniona czy niezawodowa rodzina zastępcza.

W sytuacjach braku kontaktu dziecka z rodziną naturalną występowano do sądu o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka i zgłaszano do ośrodka adopcyjnego. Przygotowywano dzieci do kolejnej dla nich zmiany życiowej tj. Przejścia pod opiekę dalszej rodziny czy rodziny adopcyjnej, a także przeniesienia do placówek bliżej miejsca zamieszkania rodziny.

Ad.3. W ramach realizacji tego celu informowano rodziców naturalnych o fakcie przyjęcia dziecka do placówki, nawiązywano z nimi kontakty bezpośrednie. Informowano rodziców i wyjaśniano im sytuację dziecka przyjętego do placówki, możliwość i formy kontaktów z dzieckiem, uzyskano od nich ważne informacje o ich dziecku, dot. rozwoju, stanu zdrowia, edukacji itp. przed umieszczeniem w placówce. Spotykano się z rodzicami w sprawach ważnych dla dziecka, wspólnie poszukiwano rozwiązań w sytuacjach problemowych. Spotkano się z rodzicami w miejscu ich zamieszkania, aby poznać warunki życia rodziny. Udzielano rodzicom porad w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych, socjalnych, prawnych, medycznych itp. Wspierano rodziców w kontaktach z dzieckiem w przypadku ich starań o ponowne nawiązanie czy utrzymanie z nim więzi. Inicjowano kontakty rodziców z instytucjami, wspierano ich, udzielano pomocy w sytuacjach dla nich trudnych. Na bieżąco wymieniano informację z rodzicami o funkcjonowaniu dziecka na wyjazdach, przepustkach, o aktualnych potrzebach dziecka i możliwości ich zaspokajania.

Zapraszano rodziców na posiedzenia Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, podczas którego ustalana była zasadność dalszego pobytu ich dziecka w placówce i kierunki dalszej z nim pracy lub brak takiej zasadności. Oferowano rodzicom możliwość skorzystania z indywidualnej pomocy terapeutycznej w placówce, w tym poprzez udział w systemowej terapii rodziny lub możliwości udziału w warsztatach podnoszących ich kompetencje wychowawcze. Udzielano instruktażu i porad w zakresie przygotowania się do powrotu dziecka/dzieci do rodziny naturalnej

Ad. 4. Pracownicy w Oławie w ramach realizacji tego celu organizowali spotkania edukacyjne z zakresu wiedzy prawnej, finansowej, czy dot. aktywnego poszukiwania zatrudnienia. Objęto 15-16 - latków nowym programem "Droga do usamodzielnienia". Wprowadzono indywidualne konsultacje dla wychowanków i bliskich jemu osób dot. przyszłego usamodzielnienia. Ustalano wspólnie z wychowankiem i wychowawcą prowadzącym indywidualne zadania do samodzielnego wykonania tego zadania (uczenie kontaktów z instytucjami w celu załatwienia określonej sprawy). Prowadzono na bieżąco poradnictwo z zakresu usamodzielnienia dla wychowanków placówki i byłych wychowanków.

Ad. 5. W placówce analizuje się potrzeby oraz możliwości wychowanków w celu podejmowania skutecznych działań wspierających ich rozwój zainteresowań w tym ich zdolności. Placówka oferowała różnorodne zajęcia dodatkowe mając na celu wspieranie rozwoju i zdolności poszczególnych wychowanków. Wychowankowie mieli dostęp i korzystali ze sprzętu sportowego (co pomagało im utrzymać prawidłową kondycję i sprawność fizyczną) dodatkowo korzystali z prywatnej nauki pływania na basenie z instruktorami. Chętni wychowankowie mieli również możliwość udziału w zajęciach oferowanych przez kluby sportowe. Dom Dziecka zapewniał wychowankom dostęp do sprzętu komputerowego (w tym do Internetu) który pomagał im w rozwoju zainteresowań w zakresie informatyki, a także w utrzymaniu kontaktów z bliskimi im osobami za pomocą mediów społecznościowych. Wychowankowie uczęszczali na seanse filmowe do kina – bliżej kultury. Wychowankowie korzystali również z zajęć dodatkowych z matematyki oraz języków obcych poszerzając wiedzę, którą w przyszłości pragną wykorzystać w życiu codziennym. Na terenie placówki prowadzone są również warsztaty kulinarne, wychowankowie poznawali nowe smaki delektując się kuchnią innych narodów. Dużą

rolę w życiu wychowanków odgrywała turystyka i zajęcia krajoznawcze. Wychowankowie aktywnie spędzali czas wolny podczas wakacji i ferii zimowych, korzystając z bogatych ofert biur podróży, zwiedzając i poznając poszczególne zakątki naszego kraju i innych państw. Wychowankowie z chęcią uczestniczyli w wyjazdach zorganizowanych. W placówce prowadzono również zajęcia plastyczne, wychowankowie samodzielnie wykonywali kartki okolicznościowe oraz drobne prezenty dla przyjaciół Domu. Wychowankowie angażowali się w zajęcia prowadzone w placówce i chętnie w nich uczestniczyli. Wszelkie działania placówki ukierunkowane były na kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego oraz rozwijania uzdolnień. Oferta placówki była modyfikowana i wzbogacana, umożliwiała wychowankom odkrywanie i rozwijanie ich zdolności.

Ad. 6. W ramach realizacji tego celu podejmowano następujące działania: diagnozowano nowo przyjęte dzieci w celu określenia ich możliwości rozwojowych, opracowywano wytyczne do pracy indywidualnej z każdym dzieckiem. Aktualizowano diagnozy dłużej przebywającym w placówce wychowanków, opracowywano nowe wytyczne do pracy indywidualnej z nimi. Opracowywane indywidualne Plany Pomocy Dziecku, które uwzględniały mocne i słabe strony wychowanka. Plany Pomocy Dziecku były konsultowane z asystentami danej rodziny lub pracownikami socjalnym. Zadbano o doposażenie warsztatów pracy psychologa i pedagoga poprzez zakupienie nowych narzędzi diagnostycznych do badań i uzyskanie przez pracowników uprawnień do korzystania z nich.

Ad. 7. Pracownicy placówki stale podnoszą swoje kwalifikacje biorąc aktywny udział w szkoleniach, webinarach oraz innych formach kształcenia, w tym roku korzystali systematycznie z pomocy superwizora w ramach superwizji grupowych pracy wychowawczej. Tematyka szkoleń odpowiadała potrzebom pracowników pedagogicznych i dot. m.in. współpracy zespołów wychowawczych, rozmów z trudnym rodzicem, pracy z usamodzielnianym wychowankiem, konsekwencji w wychowaniu, seksualności osób z zaburzeniami psychicznymi, pracy z zaburzonym i trudnym wychowankiem, pracy z wychowankami będącymi w procesie adopcyjnym, praca z wychowankiem mającym problemy z tożsamością płciową, system komunikacji między pracownikami. Pracownicy przeszli szkolenie dotyczące dopalaczy i kurs udzielania pierwszej pomocy. Indywidualnie pracownicy

pedagogiczni podnosili swoje umiejętności i wiedzę uczestnicząc w różnych formach doskonalenia zawodowego. W 2018 pracownik pedagogiczny uzyskał kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Pedagog uzyskała uprawnienia do posługiwania się testami badającymi przyczyny niepowodzeń szkolonych dzieci i młodzieży, brała udział w sponsorowanym szkoleniu dot. Terapii BioFeedback uzyskując stosowne uprawnienia. W 2020r. dwóch pracowników pedagogicznych ukończyło studia podyplomowe na kierunku oligofrenopedagogika. Ponadto pracownicy brali udział w różnego rodzaju konferencjach dot. mediacji, przemocy w rodzinie.

Ad. 8. W chwili obecnej do pracy z wychowankami przebywającymi w Domu Dziecka w Oławie zatrudnieni są: pedagog, psycholog, 5 wychowawców i pracownik socjalny. Dodatkowo 3 pracowników ma uprawnienia oligofrenopedagogów, 2 do obsługi Biofeedbacku, 3 osoby mają wykształcenie w kierunku pedagogiki specjalnej i resocjalizacji, 2 osoby ukończyły studium socjoterapii i profilaktyki uzależnień, 1 osoba ukończyła prawo pracy i prawo socjalne, 1 osoba ma uprawnienia do prowadzenia terapii treningu słuchowego, 1 osoba ukończyła wychowanie fizyczne, i 1 pracownik - informatykę w edukacji.

6. Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek organizowania pieczy zastępczej dla dzieci, które z różnych powodów nie mogą wychowywać się w rodzinie swojego pochodzenia jest zadaniem powiatu. Powiat za pośrednictwem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej realizuje postanowienia sądów dotyczące umieszczenia dzieci zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ustawa mówi o następującym podziale rodzinnych form pieczy zastępczej:

- rodziny zastępcze spokrewnione;
- rodziny zastępcze niezawodowej rodziny zastępcze zawodowe, w tym:
  - rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego;
  - zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza;

- rodzinne domy dziecka.

Dzieci w rodzinach zastępczych umieszczane są przede wszystkim na podstawie postanowienia sądu. Rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka musi wyrazić zgodę na przyjęcie konkretnego dziecka. Wcześniej organizator rodzinnej pieczy zastępczej w myśl art. 47 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przygotowuje rodzinę na przyjęcie dziecka poprzez:

1. udzielenie szczegółowych informacji, o których mowa w art. 38a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. przekazanie informacji dotyczącej dziecka i jego dokumentacji rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, w której ma być umieszczone dziecko, a także zapewnienie w miarę możliwości wcześniejszego kontaktu dziecka z rodziną lub wychowawcami placówki;
2. przekazanie, nie później niż w dniu poprzedzającym dzień przyjęcia dziecka, dokumentacji, o której mowa w art. 38a.

Artykuł 38a wymieniony powyżej wskazuje następującą dokumentację:

1. informacje o sytuacji prawnej dziecka, w tym informacje o sytuacji prawnej umożliwiającej przysposobienie;
2. szczegółowe informacje o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym informacje o rodzeństwie;
3. odpis aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot również odpis aktu zgonu zmarłego rodzica;
4. orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej albo wnioski rodziców, dziecka lub osoby trzeciej o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej;
5. dokumentację o stanie zdrowia dziecka, w tym kartę szczepień;
6. dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne;
7. diagnozę psychofizyczną dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją;
8. plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 zadania asystenta rodziny ust. 1 pkt 1, przekazany przez asystenta rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – przekazaną przez gminę informację o sytuacji rodziny.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić także bez postanowienia sądu, w przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka.

Do umieszczenia takiego dochodzi na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka. O zawartej w taki sposób umowie należy niezwłocznie powiadomić sąd.

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia może nastąpić także na skutek doprowadzenia dziecka przez Policję lub Straż Graniczną.

Aby zostać rodziną zastępczą lub prowadzić rodzinny dom dziecka należy spełnić szereg warunków, o których mówi art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

1. dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
2. nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
3. wypełniają obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
4. nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
5. są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone:
  - a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej;
  - b) opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym;
6. przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tym że w przypadku cudzoziemców ich pobyt jest legalny;
7. zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
  - a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,

b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,

c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

8. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

9. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

Kandydaci na rodzinę zastępczą lub na prowadzenie rodzinnego domu dziecka muszą być sprawdzeni, czy nie figurują w Rejestrze Sprawców na Tle Seksualnym zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

W przypadku rodziny zastępczej spokrewnionej, nie wymaga się posiadania świadectwa dotyczącego ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub ośrodek adopcyjny. W pozostałych wypadkach szkolenie takie jest obowiązkowe.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka mogą tworzyć małżonkowie lub osoby nie pozostające w związku małżeńskim.

Rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka musi wywiązywać się z powierzonych im zadań, w zakresie sprawowania opieki nad przyjętym dzieckiem.

Mówi o tym art. 40 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

1. traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
2. zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
3. zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
4. zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań;
5. zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne;
6. zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;
7. umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka współpracują z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Wszystkie rodziny zastępcze, które o to wnioskuje, zostają objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Do jego zadań w myśl art. 77 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

1. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
2. przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
3. pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
4. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
5. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
6. udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
7. przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

W stosunku rodzin, które nie są objęte opieką koordynatora, jego zadania wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Institutionalna piecza zastępcza.

Na terenie powiatu oławskiego działa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego - Dom Dziecka w Oławie. Organem prowadzącym placówkę jest Powiat Oławski, który decyzją Wojewody Dolnośląskiego z dnia 26.02.2008r. otrzymał zgodę na prowadzenie publicznej, całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego pod nazwą Dom Dziecka w Oławie, Pl. Zamkowy 17, na czas nieokreślony, z liczbą miejsc 36, z czego: 30 miejsc

socjalizacyjnych i 6 miejsc w mieszkaniu chronionym. Dom Dziecka w Oławie figuruje w rejestrze placówek opiekuńczo- wychowawczych prowadzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego pod numerem DD11/15/01. W związku z wejściem ustawy z dnia 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na wniosek Powiatu Oławskiego Wojewoda Dolnośląski decyzją nr PS-IS.9423.146.2014 wydaną w dniu 25.02.2014r. wprowadził zmianę i ustalił regulaminową liczbę miejsc w Domu Dziecka w Oławie na 30.

Siedziba placówki mieści się przy Pl. Zamkowym 17. Wychowankowie przebywają obecnie na II i na III piętrze (na III piętrze wychowankowie pełnoletni). Poza wychowankami na III piętro zostały przeniesione gabinet pedagoga i pracownika socjalnego oraz sala terapeutyczna. Przygotowano również jedną sypialnię wraz z łazienką jako izolatkę dla wychowanków w przypadku zachorowania na chorobę zakaźną. Na parterze budynku usytuowane są pomieszczenia biurowe, magazyny, pomieszczenia kuchenne z jadalnią, archiwum i gabinet psychologa. Część pomieszczeń na III piętrze została wydzielona i przekazana dla potrzeb Powiatowego Zarządu Dróg. Z końcem sierpnia 2020 r. Dom Dziecka w Oławie przekazał dla potrzeb Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie użytkowane dotychczas pomieszczenia na I piętrze.

W sytuacjach wyjątkowych placówka świadczyła pracę opiekuńczo- wychowawczą dzieciom przyjętym w trybie interwencyjnym, w szczególności pochodzących z powiatu oławskiego, a w szczególności w przypadkach spoza powiatu. W ramach dążenia do obowiązującego standardu dotyczącego ilości miejsc w placówkach opiekuńczo- wychowawczych do dnia 01.01.2021 r. - do 14 wychowanków Dom Dziecka w Oławie poczynił starania i z dniem 30.09.2020 r. w placówce przebywa już tylko 15 wychowanków. W chwili obecnej nie są przyjmowani nowi wychowankowie.

Analiza SWOT obszaru rodzinnej pieczy zastępczej

Analiza SWOT została przeprowadzona na potrzeby opracowywanego „Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie oławskim na lata 2021 – 2023” w celu usystematyzowania zarówno mocnych i słabych stron, jak i szans i zagrożeń dotyczących funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - doświadczona kadra; - funkcjonowanie zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu oławskiego; - dobra współpraca z sądem, ośrodkami pomocy społecznej, Ośrodkiem Adopcyjnym, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz dobra dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej; - wsparcie dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka udzielane przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej; - współpraca z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej z innych powiatów; - zatrudnieni specjaliści - pedagog, psycholog, radca prawny; - udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodzinną pieczę zastępczą; - współpraca z Domem Dziecka w Oławie; - prowadzenie mieszkania chronionego; - współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Oławie. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak chętnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/prowadzących rodzinny dom dziecka; - przeciążone zawodowe rodziny zastępcze/rodzinne domy dziecka; - słaba współpraca rodziców biologicznych z Zespołem ds. rodzinnej pieczy zastępczej i rodzicami zastępczymi; - brak chętnych osób do wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej w formie wolontariatu; - brak dobrej współpracy z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie powiatu oławskiego; - długie postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej; - zbyt długi czas pozostawiony rodzinom biologicznym na zmianę swojego zachowania, stylu życia, czy podniesienie kompetencji wychowawczych; - działalność PCPR w dwóch budynkach.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - stałe podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka; 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wolnych miejsc w rodzinach zastępczych i w rodzinnych domach dziecka umożliwiających realizację

<ul style="list-style-type: none"> - doszkalanie kadry Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej; - prowadzenie szeroko rozumianej kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego; - reorganizacja Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, przydzielenie nowych zadań; - korzystanie ze środków Unii Europejskiej itp.; - pozyskiwanie funduszy ze środków krajowych poprzez udział w projektach m.in. programach Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej; - działania przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu. 	<ul style="list-style-type: none"> postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej; - brak wystarczającej motywacji rodzin biologicznych do przejęcia opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej; - trudna współpraca z rodzicem biologicznym; - brak właściwego przygotowania pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą do samodzielnego, dorosłego życia, w tym do zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych; - wypalenie zawodowe pośród rodziców zastępczych; - wypalenie zawodowe pracowników Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej; - problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka; - sytuacja nieprzewidziane, losowe, epidemiologiczne, itp.
---	---

7. Cele i zadania rekomendowane w rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Oławskim na lata 2021 – 2023.

Rodzinna piecza zastępcza.

W ramach Programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023 zakładamy rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej na najbliższe 3 lata poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

Cel I: Prowadzenie aktywnej kampanii na rzecz pozyskiwania nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, promowanie różnych form rodzinnej pieczy zastępczej i sprawne przeprowadzania procedury kwalifikacyjnej.

Zadania:

1. Przeprowadzanie akcji informacyjnej o rodzicielstwie zastępczym na terenie powiatu oławskiego.
2. Bezpośredni kontakt ze społecznością lokalną poprzez spotkania, które odbywać się mogą podczas:
  - zebrań w szkołach/przedszkolach;
  - imprezach masowych;
  - targach pracy;
3. Organizacja imprez promujących, m.in. Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, Dnia Otwartego itp.
4. Współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, parafiami, szkołami, przedszkolami, lokalnymi przedsiębiorcami w celu promowania różnych form rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Prowadzenie szeroko zakrojonej kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego w lokalnych mediach i na portalu społecznościowym m.in. Facebook.
6. Zakup gadżetów promocyjnych.
7. Zakup billboardów promujących rodzinną pieczę zastępczą i umieszczenie ich

Realizatorzy:

Zespół ds. Rodzinnej pieczy zastępczej.

Partnerzy:

Ośrodki Pomocy Społecznej, szkoły, przedszkola, parafie, media.

Wskaźniki:

1. Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
2. Liczba przeszkolonych osób.
3. Liczba spotkań, w których pracownicy uczestniczyli.
4. Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych.
5. Liczba utworzonych rodzin zastępczych.

<p>w strategicznych punktach powiatu.</p> <p>8. Przeprowadzanie kwalifikacji kandydatów na rodzinę zastępczą/prowadzących rodzinne domy dziecka i kierowanie ich na szkolenie.</p> <p>9. Organizacja szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.</p>	
---	--

Cel II: Pozyskanie wolontariuszy do współpracy z rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka, podjęcie współpracy z fundacjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi.

<p>Zadania:</p> <p>1. Nawiązanie kontaktu ze szkołami i zachęcenie do podjęcia w ramach wolontariatu współpracy z PCPR w Oławie.</p> <p>2. Podjęcie współpracy z Wydziałami Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Opolskiego i Wyższą Szkołą Humanistyczno – Ekonomiczną w Brzegu.</p> <p>3. Pozyskanie wolontariuszy spośród seniorów poprzez podjęcie współpracy z Uniwersytetem III Wieku, Domami Dziennego Pobytu itp.</p> <p>4. Stały kontakt z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie powiatu oławskiego na rzecz rodziny.</p> <p>5. Utrzymanie pozyskanych wolontariuszy.</p>	<p>Realizatorzy:</p> <p>Zespół ds. Rodzinnej pieczy zastępczej</p>
	<p>Partnerzy:</p> <p>Organizacje pozarządowe, szkoły, uniwersytety</p>
	<p>Wskaźniki:</p> <p>1. Liczba pozyskanych wolontariuszy.</p> <p>2. Liczba godzin wypracowanych przez wolontariuszy.</p> <p>3. Liczba rodzin objętych wsparciem przez wolontariuszy.</p> <p>4. Ilość działań podjętych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>

Cel III: Zapewnienie wsparcia dla rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka

i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

Zadania: 1. Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców zastępczych. 2. Organizacja szkoleń m.in. podnoszących kwalifikacje opiekuńczo – wychowawcze, dotyczących wypalenia zawodowego czy redukcji stresu dla prowadzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. 3. Zapewnienie superwizji dla rodziców zastępczych. 4. Zapewnienie integracji i umożliwienie wymiany doświadczeń poprzez organizację Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, Mikołajek, wycieczek itp. 5. Zapewnienie pomocy psychologicznej. 6. Zapewnienie wsparcia pedagoga. 7. Umożliwienie skorzystania z pomocy radcy prawnego. 8. Utworzenie biblioteki z dostępem do literatury fachowej. 9. Zapewnienie wsparcia wolontariuszy.	Realizatorzy: Zespół ds. Rodzinnej pieczy zastępczej
	Partnerzy: Powiat oławski, osoby szkolące, superwizor
	Wskaźniki: 1. Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych. 2. Liczba przeszkolonych osób. 3. Liczba osób biorąca udział w grupach wsparcia. 4. Liczba superwizji. 5. Liczba osób biorących udział w spotkaniach z superwizorem. 6. Liczba osób korzystająca z porad psychologa. 7. Liczba osób korzystająca ze wsparcia pedagoga. 8. Liczba udzielonych porad prawnych. 9. Liczba osób korzystająca z biblioteczki. 10. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka korzystająca ze wsparcia wolontariuszy.

Cel IV: Podniesienie kompetencji pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Zadania: 1. Organizacja szkoleń dla kadry. 2. Zachęcanie pracowników do brania udziału w szkoleniach organizowanych poza siedzibą PCPR w Oławie.	Realizatorzy: Zespół ds. Rodzinnej pieczy zastępczej
	Partnerzy: Osoby szkolące, superwizor, DOPS Wrocław, powiaty ościenne

<p>3. Zachęcanie pracowników do wymiany doświadczeń podczas kontaktu z kadrami PCPR z innych powiatów.</p> <p>4. Zapewnienie superwizji pracowniczej.</p> <p>5. Organizowanie pracy zespołowej.</p> <p>6. Wsparcie ze strony kadry zarządzającej.</p> <p>7. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny.</p>	<p>Wskaźniki:</p> <p>1. Liczba szkoleń, konferencji dla pracowników.</p> <p>2. Liczba przeszkolonych osób.</p> <p>3. Liczba superwizji.</p> <p>4. Liczba osób biorących udział w spotkaniach z superwizorem.</p>
--	---

Cel V: Zapewnienie właściwej opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej poprzez przeprowadzane kontrole.

<p>Zadania:</p> <p>1. Przeprowadzanie okresowych kontroli w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przeprowadzanie rozmów z rodzicami zastępczymi; ▪ przeprowadzanie rozmów z dziećmi; ▪ sprawdzanie warunków mieszkaniowych; <p>2. Wydawanie zaleceń pokontrolnych.</p> <p>3. Egzekwowanie zaleceń pokontrolnych.</p>	<p>Realizatorzy:</p> <p>Wydział kontroli Starostwa Powiatowego w Oławie</p>
	<p>Partnerzy:</p> <p>PCPR</p>
	<p>Wskaźniki:</p> <p>1. Liczba odbytych kontroli.</p> <p>2. Ilość wydanych zaleceń pokontrolnych.</p>

Cel VI: Wsparcie usamodzielnianych wychowanków.

<p>Zadania:</p> <p>1. Wsparcie wychowanka pieczy przy wyborze właściwego opiekuna usamodzielnienia.</p> <p>2. Pomoc przy tworzeniu Indywidualnego</p>	<p>Realizatorzy:</p> <p>Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej</p>
	<p>Partnerzy:</p> <p>Urzędy Miejskie, Urzędy Pracy, Ośrodki Pomocy Społecznej, prowadzący rodziny</p>

<p>Programu Usamodzielnienia.</p> <p>3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego.</p> <p>4. Zapewnienie pomocy finansowej zgodnie z przepisami prawa.</p> <p>5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.</p> <p>6. Prowadzenie mieszkania chronionego usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.</p> <p>7. Wsparcie w podjęciu zatrudnienia.</p>	<p>zastępcze i rodzinne domy dziecka</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>1. Liczba złożonych IPU.</p> <p>2. Liczba udzielonych porad psychologicznych.</p> <p>3. Liczba udzielonych porad pedagogicznych.</p> <p>4. Liczba udzielonych porad prawnych.</p> <p>5. Liczba wypłaconych świadczeń.</p> <p>6. Liczba osób korzystających z mieszkania chronionego.</p> <p>7. Liczba wniosków złożonych do Urzędu Miejskiego o przyznanie mieszkania z zasobów Gminy.</p> <p>8. Liczba osób, które uzyskały mieszkanie/pokój na rynku prywatnym.</p>
--	--

8. Limit rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.

Zakładany limit rodzin zastępczych na lata 2021-2023 przedstawia tabela poniżej:

	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze zawodowe	4-6	4-6	5-7
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	2-3	2-3	2-3
Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia	1-2	2-3	2-3

rodzinnego			
Rodzinne domy dziecka	7-8	7-8	8-9

Głównym problemem rodzinnej pieczy zastępczej jest zbyt mała liczba zawodowych form pieczy zastępczej. Brakuje kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i prowadzących rodzinne domy dziecka. Proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, który zakłada, że w placówce opiekuńczo - wychowawczej może przebywać maksymalnie 14 dzieci sprawił, że zapotrzebowanie ma rodzinne formy pieczy zastępczej jest jeszcze większe. Przyrost nowych rodzin zastępczych zapewni stabilizację systemu pieczy zastępczej w powiecie oławskim. Pozyskanie nowych rodzin zastępczych powinno być głównym celem na najbliższe trzy lata.

Określony limit rodzin zastępczych zawodowych założony w poprzednim programie nie został osiągnięty, co pokazuje, że pozyskanie kandydatów pomimo prowadzonej kampanii na rzecz promowania rodzicielstwa zastępczego nie jest łatwe. Pomimo wszystko należy w dalszym ciągu prowadzić prężną kampanię mającą na celu pozyskanie jak największej liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Institucjonalna piecza zastępcza.

W przypadku instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. Domu Dziecka w Oławie nadal aktualne pozostają cele szczegółowe i planowane działania opracowane w ramach "Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie Oławskim na lata 2018-2020". W zawiązku z rotacją wychowanków w placówce i zmniejszeniem limitu wychowanków do 14 osób oraz zmianami w strukturze zatrudnienia konieczne będzie zweryfikowanie obowiązków zawodowych poszczególnych pracowników. Jednocześnie nadal aktualne jest czynienie starań dotyczących przeniesienia do nowo wybudowanego budynku.

W ramach wsparcia dla pełnoletnich wychodków opuszczających pieczę zastępczą placówka oferuje możliwość pozostania w pieczy i kontynuowania nauki w dotychczasowej szkole oraz podejmowania nauki na wyższym poziomie. Mając

zabezpieczenie socjalne i codzienne wsparcie pracowników wychowankowie oprócz kształcenia podejmują prace zawodowe nawet w części etatu i nabywają doświadczeń związanych z zatrudnieniem. Nowe doświadczenia pozwalają im określić lepiej swoje umiejętności i potrzeby w tym zakresie. Jednocześnie wychowankowie przy wsparciu pracowników podejmują działania mające zapewnić im przygotowanie własnego zaplecza do samodzielnego życia (starania o mieszkanie i zagospodarowania się). Dotychczas wychowankowie opuszczający placówkę powracali do swoich rodzin naturalnych lub zakładali własne gospodarstwa domowe borykając się jednocześnie z szukaniem pracy jako źródła utrzymania się, radzeniem sobie finansowo i kontynuowaniem kształcenia, co niejednokrotnie skutkowało doznawanymi przez nich porażkami, ponieważ ich wyidealizowane plany życiowe zderzały się z rzeczywistością. Obecnie, wychowankowie pełnoletni, pozostając w placówce mają szansę wejść spokojnie w dorosłe samodzielne życie bardziej realnie planując swoją przyszłość. Mają szansę doznawać porażek i uczyć się z nimi radzić przy wsparciu kadry pedagogicznej. Jedno niepowodzenie nie stanowi już zagrożenia dla ich dotychczasowej egzystencji. Jednocześnie placówka podejmuje dodatkowe działania aby pozyskując dodatkowo sponsorów wesprzeć ich i dodatkowo doposażyć (staże, kursy dokształcające, wsparcie rzeczowe).

9. Źródła finansowania.

Realizowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej finansowane jest głównie z budżetu Powiatu Oławskiego, a także:

- budżet państwa,
- fundusze europejskie,
- opłaty wnoszone przez rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej,
- dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej,
- udział w projekcie „Piecza zastępcza w powiecie oławskim” – planowanie przedłużenia do marca 2021 r.

- aplikowanie o środki w programach konkursowych organizowanych przez organizacje pozarządowe i instytucje,
- pozyskiwanie środków finansowych i rzeczowych od prywatnych sponsorów, firm i fundacji (np. na doposażenie wychowanków z Domu Dziecka, na wyjazdy integracyjne i wakacyjne);
- środki rządkowe, itp.

10. Realizatorzy Programu Rozwoju Pieczy na lata 2021 -2023.

Realizatorem „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023” jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej oraz Dom Dziecka w Oławie w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zarówno Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej jak i Dom Dziecka w Oławie realizują swoje ustawowe zadania poprzez współprace ze środowiskiem lokalnym, Policją, Sądami, podmiotami leczniczymi, instytucjami pomocowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, organizacjami pozarządowymi, ośrodkami adopcyjnymi.

Jak wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zapewnienie właściwej współpracy pomiędzy wyżej wymienionymi podmiotami gwarantuje prawidłowe realizowanie programu rozwoju pieczy na lata 2021 – 2023.

11. Monitoring „Programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 -2023.

„Program rozwoju pieczy w Powiecie Oławskim na lata 2021 – 2023” będzie poddawany monitoringowi każdego roku w trakcie jego trwania. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej do 31 stycznia po zakończeniu każdego roku kalendarzowego trwania programu przeprowadzi analizę, na podstawie której nastąpi ewaluacja postawionych sobie celów i zadań. Efekt przeprowadzonego monitoringu będzie przedkładany Zarządowi Powiatu Oławskiego.